

BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
 Fax Nam. + 255 24 2230215
 Tovuti: www.zanzibarassembly.go.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
 ZANZIBAR
 Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HOTUBA YA KAMATI YA USTAWI WA JAMII KUHUSIANA NA MAKADIPIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA WIZARA YA HABARI, VIJANA, UTAMADUNI NA MICHEZO KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023

Mheshimiwa Spika, Kwanza kabisa naomba kuchukua nafasi hii kumshukuru Allah Subuhanahu Wataala, Muumba Mbingu na Ardhi pamoja na viumbe vyote, kwa kutujaalia uhai na afya njema na kuweza kukutana katika Baraza hili la Kumi, kwenye Mkutano huu wa Saba kwa lengo la kuendesha shughuli za kuwatumikia wananchi wetu wa Zanzibar.

Mheshimiwa Spika, Vile vile, nakushukuru wewe Mheshimiwa Spika pamoja na wasaidizi wako wote kwa kuliongoza Baraza hili tukufu, kwa umahiri na weledi wa hali ya juu. Nikiamini kwamba uadilifu wenu huo wa hali ya juu ndio chachu ya kuimarika kwa Demokrasia katika muhimili huu muhimu wa dola katika nchi yetu hii.

Mheshimiwa Spika, Pia, sina budi kumpongeza Mheshimiwa Waziri wa Habari, Vijana, Utamaduni na Michezo pamoja na watendaji wake wote wakiongozwa na Katibu Mkuu pamoja na watendaji wa Wizara ya Nchi, Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango kwa mashirikiano walivyotupatia wakati wa kupitia Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Bajeti ya Wizara hii.

Mheshimiwa Spika, Aidha, nawashukuru Waheshimiwa Wajumbe wa Kamati yangu kwa kuniamini na kunipa mashirikiano mazuri ambayo yameniwezesha kufanikisha kazi zangu kwa wepesi, kwa hakika ni wajumbe mahiri wenye uweledi, wameweza kuijadili ipasavyo na kuhoji mambo mbali mbali kwa lengo la kuhakikisha kwamba fedha wanazoidhinisha kwa Wizara hii zinatumiwa kwa matumizi yaliyokusudiwa.

Mheshimiwa Spika, Kwa heshima na taadhima, napenda kuwatambua Waheshimiwa Wajumbe wa Kamati yetu kama ifuatavyo:-

1. Mhe. Mohamed Ahmada Salum	-	Mwenyekiti
2. Mhe. Mwantatu Mbarak Khamis	-	M/Mwenyekiti
3. Mhe. Abdalla Abass Wadi	-	Mjumbe
4. Mhe. Bihindi Hamad Khamis	-	Mjumbe

5. Mhe. Haji Omar Kheri	-	Mjumbe
6. Mhe. Zawadi Amour Nassor	-	Mjumbe
7. Ndg. Fatma Omar Ali	-	Katibu
8. Ndg. Mussa Issa Mussa	-	Katibu
9. Ndg. Azmina Hamad Khamis	-	Msaidizi

Mheshimiwa Spika, Baada ya kumaliza utangulizi, sasa naomba nichukue nafasi hii adhimu kutekeleza jukumu lililonileta hapa mbele ya Baraza lako tukufu, kwa ajili ya kuwasilisha Maoni ya Kamati ya Ustawi wa Jamii kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara hii.

Mheshimiwa Spika, Wizara ya Habari, Vijana, Utamaduni na Michezo kwa mwaka wa fedha 2022/2023 katika fungu lake (*vote*) ambalo ni J03 imepanga kutekeleza Programu Kuu nne zenye Programu Ndogo nane (8) ambapo kwa ujumla fedha zilizoombwa ni **shilingi 49,081,861,000/= (Bilioni Arubaini na Tisa, Milioni Thamanini na Moja, Laki Nane na Sitini na Moja Elfu)**. Wakati mwaka jana ilipangiwa jumla ya **shilingi 70,893,081,000/= (Bilioni Sabiini, Milioni Mia Nane na Tisiini na Tatu na Thamanini na Moja Elfu)**.

PROGRAMU KUU YA MAENDELEO YA HABARI UTANGAZAJI NA UCHAPISHAJI

Mheshimiwa Spika, Programu Kuu hii inatekelezwa chini ya Programu Ndogo mbili ambazo ni (SJ030101) **Upatikanaji na Usambazaji wa Habari na (SJ030102) Usimamizi wa Vyombo vya Habari, Utangazaji na Uchapaji** ambapo mwaka huu imepangiwa jumla ya **shilingi 22,980,061,000/= (Bilioni Ishirini na Mbili, Milioni Mia Tisa na Thamanini na Sitini na Moja Elfu)**, wakati mwaka jana 2021/2022 ilipangiwa jumla ya **shilingi 50,119,606,000/= (Bilioni Hamsini, Milioni Mia Moja na Kumi na Tisa, Lakini Sita na Elfu SiTa)**.

Mheshimiwa Spika, Kutokana na hali hiyo, inaonesha wazi kwamba bajeti ya mwaka huu imepungua sana, hivyo itapelekea kwa baadhi ya majukumu kutekelezwa chini ya kiwango ama kutotekelezwa kwa wakati husika kutokana na kupungua kwa bajeti hiyo.

Mheshimiwa Spika, Kamati inaishauri Serikali kupitia Wizara ya Nchi, Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango kuongeza fedha kwa Programu Ndogo mbili hili za (SJ030101) **Upatikanaji na Usambazaji wa Habari na (SJ030102) Usimamizi wa Vyombo vya Habari, Utangazaji na Uchapaji**, kwa ajili ya kuweza kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi zaidi.

PROGRAMU KUU YA MAENDELEO YA VIJANA

Mheshimiwa Spika, Programu Kuu ya Maendeleo ya Vijana inatelekezwa na vifungu vidogo viwili (HJ03020101) Kuratibu na Kusimamia Shughuli za Maendeleo ya Vijana ambapo mwaka 2022/2023 vimepangiwa jumla ya Shilingi 1,634,249,000/= (Bilioni Moja, Milioni Mia Sita na Thalathini na Nne, Lakii Mbili na Arubaini na Tisa), ambapo mwaka jana 2021/2022 shilingi 7,538,121,000/= (Bilioni Saba, Milioni Mia Tano na Thalathini na Nane na Laki Moja na Ishirini na Moja Elfu).

Mheshimiwa Spika, Hali hii inaonesha wazi kwamba bajeti ya mwaka 2022/2023 imepungua kwa kiasi kikubwa ukilinganisha na bajeti ya mwaka 2021/2022. Kutokana na hali hiyo, Kamati inawasiwasi kwamba kupungua kwa bajeti hiyo ufanisi wa utekelezaji wa majukumu kwa programu hii hautofikiwa vyema.

Mheshimiwa Spika, Kamati inaishauri Serikali kupitia Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango kuziingizia fedha Wizara kwa wakati kama zilivyopangwa kwenye bajeti kwa ajili ya kuweza kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi zaidi. Kamati imegundua kwamba uingizaji wa fedha kwa baadhi ya Wizara na taasisi zake ulikuwa si wakuridhisha. Hali inayopelekea kwa Wizara kushindwa kufikia malengo yaliyopangwa kwa mwaka husika.

Mheshimiwa Spika, Licha ya mafanikio makubwa yanayopatikana kwa Vijana wetu kupitia Baraza la Vijana, lakini Kamati imebaini kuna changamoto kadhaa katika utekelezaji pamoja na usimamizi wa Miradi ya Vijana ambapo kwa bajeti ya 2021/2022 kupitia programu hii ilipangiwa shilingi Bilioni 3,000,000,000 kwa ajili ya Uendelezaji na Uimarishaji wa Viwanja vya Michezo Zanzibar pamoja na shilingi Bilioni 7,000,000,000 kwa ajili ya Kuinua Ajira za Vijana, Usimamizi wake upo chini ya Idara ya Maendeleo ya Vijana.

Mheshimiwa Spika,

Jambo la kushangaza hadi Kamati inapokea taarifa ya utekelezaji wa bajeti kwa mwaka 2022/2023 imetarifiwa kuwa fedha hizi zote tulizozipitisha Barazani katika bajeti ya mwaka 2021/2022 kwa ajili ya shughuli hizo zimehaulishwa katika bajeti hii inayofuata ya mwaka 2022/2023.

Mheshimiwa Spika,

Kutokana na uhaulishaji huo wa fedha za miradi ya maendeleo, Kamati hajaridhishwa na ukiukwaji wa utaratibu wa uhaulishaji wa fedha hizo ambazo zimeidhinishwa na Baraza kutumika kwa mwaka wa fedha 2021/2022. Hali inayopelekea uzorotaji katika utekelezaji wa baadhi ya miradi na kupelekea miradi hiyo hiyo kurudiwa tena katika bajeti hii na hata fedha zilizotengwa

kupungua zaidi katika bajeti ya mwaka 2022/2023, jambo ambalo Kamati imeshangazwa baada ya kupata taarifa katika Kikao cha Utekelezaji Bajeti.

Mheshimiwa Spika,

Kamati inaishauri Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango kutenga fedha katika miradi inayoweza kutekelezeka kuliko kuweka bajeti kubwa na isiyoweza kutekelezeka na isiyo na uhalisia.

Mheshimiwa Spika, Mwisho, Kamati inaipongeza Serikali kwa upande wa kifungu cha (HJ03020102) **Kusimamia Uendeshaji wa Mabaraza ya Vijana** ambapo kwa mwaka fedha 2022/2023 wametengewa fedha kwa ajili ya utekelezaji wa majukumu ya Mabaraza ya Vijana, ambapo ukilinganisha na mwaka uliopita 2021/2022, Mabaraza hayo yaliopo katika Willaya na Mkoa kwa Unguja na Pemba hayajawahi kupangiwa fedha yoyote kwa ajili ya utekelezaji wa Shughuli za Mabaraza hayo.

PROGRAMU NDOGO YA UIMARISHAJI, UHIFADHI NA UENDELEZAJI WA UTAMADUNI, SANAA NA UBUNIFU

Mheshimiwa Spika, Katika programu hii Wizara imepangiwa jumla ya **shilingi 8,357,771,000/= (Bilioni Nane, Milioni Mia Tatu na Hamsini na Saba, Lakini Saba na Sabiini na Moja Eflu)**, ambapo mwaka jana kwenye programu hii ilipangiwa **shilingi 10,473,618,000/= (Bilioni Kumi, Milioni Mia Nne na Sabiini na Tatu, Laki Sita na Kumi na Nane Eflu)**.

Mheshimiwa Spika, Uingizwaji huo mdogo wa fedha kwa baadhi ya Utekelezaji wa Programu Ndogo zinazosimamiwa na Wizara hii hauridhishi hali inayopelekea kwa baadhi ya Taasisi na Vitengo kushindwa kutekeleza majukumu yaliyopangwa kwa bajeti ya mwaka husika.

Mheshimiwa Spika, Sambamba na hilo, kwa upande wa Mapato kwa Baraza la Kiswahili limepangiwa kiwango kikubwa zaidi kwa mwaka 2022/2023 jumla ya **shilingi 25,000,000/= (Milioni Ishirini na Tano)**, ambapo mwaka 2021/2022 lilipangiwa **shilingi 14,200,000/= (Milioni Kumi na Nne na Laki Mbili)** na kuweza kufanikiwa kukusanya **shilingi 4,000,000/= (Milioni Nne tu)**.

Mheshimiwa Spika, Kutokana na makadirio makubwa ya makusanyo yaliyopangwa kwa Baraza la Kiswahili kwa mwaka wa fedha 2022/2023, Kamati inapata mashaka na chanzo kikuu cha mapato hayo ambayo ni uuzaji wa Makamusi. Hii inatokana kuwa Wazanzibari wengi hawana tabia ya kusoma vitabu na kupelekea makamusi kununuliwa kwa kiwango kidogo.

Mheshimiwa Spika, Kamati inashauri Wizara kupitia Baraza la Kiswahili kubadilika na kuwa wabunifu katika kuitangaza Lugha yetu ya Kiswahili kwa kuuza Makamusi pamoja na machapisho mengine kupitia "Online Market", kwa ajili ya kupata mapato mengi pia kuweza kujitangaza Kitaifa na Kimataifa.

PROGRAMU NDOGO YA URATIBU WA SHUGHULI ZA WIZARA AFISI KUU PEMBA

Mheshimiwa Spika, Aidha katika Huduma ya (HJ03040302) kuhusu **Kuratibu Mipango na Miradi ya Maendeleo Afisi Kuu Pemba** kwa mwaka huu wa bajeti 2022/2023 huduma haikutengewa fedha yoyote kwa ajili ya utekelezaji. Kwa mnasaba huu, Kamati inaona kwamba utekelezaji wa majukumu katika Programu hizi hautafanyika kama ilivyokusudiwa.

Mheshimiwa Spika, Vile vile Kamati inasikitishwa kwa kuona baadhi ya Miradi ya Maendeleo ambayo iliyopangwa katika bajeti ya mwaka 2021/2022 haikuingiziwa fedha yoyote kwa ajili ya utekelezaji wa miradi hiyo na badala yake miradi hiyo kuhaulishwa kwa bajeti ya mwaka 2022/2023, kama ilivyofanyika kwa upande wa Unguja kwa ajili ya utekelezaji wa miradi hii ni ndogo sana kulinganisha na bajeti iliyotengwa kwa mwaka wa fedha 2021/2022 kwa ajili ya utekelezaji wa miradi hii.

Mheshimiwa Spika, Mwisho kabisa napenda kuchukua fursa hii kukushukuru kwa mara nyengine tena kwa kunipa nafasi hii ya kuwasilisha Maoni ya Kamati yangu kwa niaba ya Kamati, pamoja na kuwashukuru Waheshimiwa Wajumbe wa Baraza lako Tukufu kwa kunisikiliza.

Mheshimiwa Spika, Sasa niwaombe Waheshimiwa Wajumbe wa Baraza lako tukufu waijadili na hatimae waiunge mkono bajeti hii, ili wamuwezeshe Mheshimiwa Waziri kufanikisha na kutekeleza yale waliyojipangia kwa mwaka huu wa fedha 2022/2023.

Mheshimiwa Spika, Mimi mwenyewe binafsi na kwa niaba ya Mwenyekiti wa Kamati ya Ustawi wa Jamii naunga mkono hoja hii kwa asilimia mia moja.

Mheshimiwa Spika, Naomba kuwasilisha.

(Mhe. Mohamed Ahmada Salum)

Mwenyekiti,
Kamati ya Ustawi wa Jamii,
Baraza la Wawakilishi,
Zanzibar.